

بازخوانی زندگی شهید محمد جواد تندگویان در رادیو معارف

شبکه رادیویی معارف هر هفته در قالب مستندهای مختلفی که بخش می‌کند به زندگی شهدا می‌پردازد و می‌کوشد تا ناگفته‌های زندگی آنها را بازگو کند تا از این طریق شنوندگان با زندگی این قهرمانان سال‌های دفاع مقدس بیشتر آشنا شوند. این مستندها تا به امروز با اقبال مردمی روبه‌رو شده است. بنابراین این شبکه همزمان با سالروز شهادت محمد جواد تندگویان در مستند رادیویی «یخچره»

با مجری، استادان دانشگاه و کارشناسان رسانه

احیای گفت‌وگو

عکس: چاروش مهراوندی / جام جم

امیدوارشدن مخاطبان در رسانه ملی، اکنون برنامه شیوه که این روزها از شبکه چهار پخش می‌شود، توانسته نظر بسیاری از مخاطبان را جلب کند، زیرا سازندگان برنامه درباره مفاهیم روز و مطالبه جامعه با کارشناسان صحبت می‌کنند. نکته قابل تامل در برنامه شیوه این است که از کارشناس هر دو جناح دعوت می‌کند. این اتفاق خط بطلان بر نظریه‌های اشتباه رسانه‌های معاند است که معموا فرافکنی دارند و رسانه ملی را متهم می‌کنند. ضمن این‌که بخش‌های مختلف برنامه در شبکه‌های اجتماعی نیز ویرال شده و تیتراهای داغ اختصاص به برنامه مناظره شیوه دارد. همین موضوع ما را بر آن داشت تا با عطا... پیگدلی مجری برنامه شیوه، دکتر امید علی مسعودی استاد دانشگاه، حسین سلطان محمدی کارشناس رسانه و منتقد، امان... قرایی مقدم جامعه‌شناس و اهالی رسانه صحبت کرده‌ایم که در این صفحه خواهید خواند.

حوزه سیاست و دیپلماسی کشورمان موفقیت‌های بسیار بزرگی به دست آمده است. یکی از مباحث بسیار مهمی که به آن اعتقاد دارم استقلال سیاسی کشورمان است که این برای جوانان توضیح داده نشده است. مشکلاتی هم داریم که باید آنها را ببیزیم و نتوانستیم در حوزه‌های مختلف مثلا تقریحات سالم یا حوزه موسیقی خوب کار کنیم و در حوزه ورزش توانمندی‌های جوانان‌مان خیلی بیشتر از این است. اینها مشکلات کشورمان است و باید هر دو طرف سکه را ببینیم؛ هم مشکلاتی که داریم و هم موفقیت‌هایی که همین جوانان به دست آوردند. در المپیادهای علمی جوانان‌مان خیلی سرفرازند و در حوزه فضای مجازی بیشتر پلتفرم‌های بزرگ دنیا را دانشجویان ما در دانشگاه‌های صنعتی شریف و علم و صنعت طراحی می‌کنند ولی متأسفانه جوانان ما بی‌خبرند و از هم هیچ خبری ندارند. در کنار مسائل ومشکلاتی که داریم پیشرفت‌های بسیار قابل‌توجهی داریم. به نظر صدواسیمادر این عرصه می‌تواند یک میانجی خیلی خوب باشد تا برای جوانان در عرصه‌های گوناگون زمینه‌های شکوفایی را فراهم سازد و صدایشان را بشنویم. مادیروز این جوانان هستیم و این جوانان آینده ما هستند و باید در آینده کار را به دست این جوانان بدهیم تا کشور را مدیریت کنند و لذا باید جوانان در همه عرصه‌ها حضور داشته

نظر

پاسخ به

شبهات جامعه

برنامه شیوه به دلیل فضایی که برای بیان نظرات گوناگون و حضور اشخاصی از طیف‌های مختلف سیاسی فراهم کرده، نگاه‌های بسیاری را به خود جلب کرده است. رویکرد متفاوت این برنامه در دوره تحولی صدواسیما برای خیلی‌ها بستر بیان نقد و نظر را ایجاد کرده و همچنین پرسش‌هایی را درباره تغییر نگاه رسانه ملی در برنامه‌سازی به وجود آورده است. به ناگهی پیمان جلیلی، رئیس صدواسیما در پاسخ به پرسشی درباره این برنامه و روند تلویزیون برای روی آنتن فرستادن این دست برنامه‌های پربیننده و چالشی بیان کرد: «همیشه گفتیم رسانه ملی اگر در جایگاه واقعی خودش قرار بگیرد، برای بسیاری از مشکلات می‌تواند راه‌حل ارائه دهد. برنامه شیوه یکی از این تدابیر است که می‌تواند با باز کردن فضای گفت‌وگوی آرام و سالم و عالمانه به برخی از شبهات جامعه در زمینه‌های مختلف پاسخ دهد که روز به روز به بلوغ خودش نزدیک‌تر می‌شود. امیدواریم این برنامه الگویی باشد که هم بالغ‌تر شود و هم مسیر مستمری برای فضای تبادل افکار فراهم کند.»

به‌بازخوانی ابعاد زندگی این مبارز ایرانی می‌پردازد. این‌برنامه امروز و با حضور محسن پیجویی از هم‌زمان شهید تندگویان تقدیم مخاطبان این رسانه دینی می‌شود. محمد جواد تندگویان ۹ آبان ۱۳۵۹ و درحالی‌که حدود یک ماه از دوره وزارتش می‌گذشت، برای بازدید از پالایشگاه آبادان، عازم جنوب بود که در جاده ماهشهر به آبادان، همراه معاون و دیگر همراهانش به اسارت نیروهای ارتش عراق درآمد

نگاه

لرزم ساخت برنامه‌های مناظره در رسانه ملی

امان... قرایی مقدم، جامعه‌شناس سال‌هاست که در دانشگاه در رشته جامعه‌شناسی تدریس می‌کند و یکی از بیننده‌های ثابت برنامه‌های شبکه

چهار است که درباره مسائل مختلف اجتماعی نظرات ارزنده‌ای دارد. وی درباره لزوم ساخت برنامه‌های مناظره‌ای از جنس شیوه در تلویزیون به جام‌جم می‌گوید: در ابتدا بگویم که نظرم‌ن در این‌باره مثبت است و در تلویزیون برنامه‌هایی از این دست زیاد باید ساخته شود. در چنین برنامه‌هایی مباحث بسیاری از زوایای مختلف که در ذهن جوانان امروز قرار دارد، بررسی می‌شود. وی ادامه می‌دهد: جوانان امروز جوانان خردگرا هستند. یعنی جوانان خودمختار هستند. یعنی جوانانی که از عقل و دانش و درک و دیدن و شنیدن خودشان پیروی می‌کنند و سنت‌ها را شکسته و زیر پا گذاشته‌اند و به دنبال چیز نو و جدید و تجدیدخواهی هستند. این‌گونه مناظره‌ها می‌تواند راهگشا باشد؛ البته اگر گوشی برای شنیدن داشته باشند.

قرایی مقدم همچنین در تکمیل صحبت‌هایش می‌افزاید: جوان امروز در دنیای خود و جوانی خودش است و سرش را با فضای مجازی و ماهواره گرم می‌کند و از این رو کمتر فرصت تماشای برنامه‌های تلویزیون و دنبال‌کردن برنامه‌ها و سریال‌ها را دارد. بنابراین اگر چنین برنامه‌هایی بتواند نگاه حتی تعداد کمی از جوانان را به خود معطوف کند، اتفاق خوبی است. البته شنیده‌ام قسمت‌هایی از برنامه در فضای مجازی باز نشر شده است. همین هم می‌تواند اتفاق خوشایندی باشد. آن‌هم برای جوانی که مدام فضای مجازی را رصد می‌کند.

این استاد جامعه‌شناس بیان می‌کند: جوانان امروز «دگر-راهبر» شده‌اند؛ یعنی به رفتار دوستان و اطرافیان‌شان توجه

حاکم بر آن و تنها از جهت روش‌های اجرایی که خطوط منظم فرهنگی بایسته جامعه ایرانی معاصر را دچار خدشه کرده، منتقدند و بعضی دیگر با دلایل متفاوت با نگرش گروه نخست، به کلیت فرهنگی و ضروریات فعلی زندگی ایرانی‌رو کرده و منتقد چگونگی بروز وقایع اخیر. در این میان، از معدود مواردی که امکان داشته تا عمده دیدگاه‌های موافق و مخالف، در برابر هم قرار گیرند یادوریک میزبنشینند و به بیان دلایل و نتیجه‌گیری‌ها و پیشنهاد‌های خود بپردازند، به جز نشست استثنایی‌گردمهایی استادان دانشگاه تهران، برنامه «شیوه» شبکه چهار سیماست که این روزها با قید مدت زمان مشخص و در روزهای زوج هفته پخش می‌شود و انصافا خیلی از دیدگاه‌هایی که بیرون از رسانه‌های رسمی بودند ولی صاحب دیدگاه، در این برنامه آمده و به‌صراحت سخن گفته‌اند و برخلاف خیلی از تجربه‌های پیشین، فعلا کسی مانع ویژه‌ای برای ادامه پخش آن ایجاد نکرده است.

این کارشناس رسانه بیان می‌کند: در این برنامه تاکنون، زمینه‌هایی برای علل بروز رخداد‌های خیابانی اخیر، تعریف‌شده و عمده‌سختوران که از حوزه دانشگاهی در این برنامه بوده‌اند، متکی به نتایج عینی و کتابخانه‌ای، و جهوات گوناگون، مدعای خود را بیان کرده‌اند. گاه در برابر این ادله، سختوران مقابل یا به نفی دیدگاه طرح‌شده پرداخته یا ضمن همراهی کلی، موارد نقیضه خود را بیان کرده‌اند. از جمله نکات جالب، محتروانه بحث‌کردن با یکدیگر است و این‌که به حرمت، وجهه علمی، بحث بسیار منطقی به جلو می‌رود و با درایت مجری آگاه به حوزه علوم اجتماعی، محوریابی می‌شود و بحث‌ها نامنظم نیست. تا اینجا یی مباحث از تاریخ اجتماعات انسانی بخصوص در قرن‌های اخیر تا سوابق اندیشه‌ای سخنوران و تلاش برای رد گفته‌ها، بسیار گفته شده است و همان‌طور که پیشتر یادآوری شد، مباحث آکادمیک است. این گونه سخنان، برای وقایع خیابانی که مغز اندیشه‌ای ویژه‌ای ندارد و بیشتر بر موج احساسات حرکت کرده، نوعی فرصت دسته‌بندی اعتراضات و شعارها و پهپود کلمات اظهار شده در خیابان

و به زندان‌های اسیران ایرانی منتقل شد. به نقل از برخی اسیران، وی تا مدت‌ها پس از شکست حصر آبادان (مهر ۱۳۶۰) و آزادسازی خرمشهر (خرداد ۱۳۶۱) نیز زنده بود اما از چگونگی وضعیت اسارت و نحوه شهادت او در اردوگاه‌های اسرا، اطلاعات دقیقی در دست نیست. علاقه‌مندان می‌توانند شنونده این برنامه به تهیه‌کنندگی حمیده نجاتی ساعت ۴و۸ دقیقه از رادیو معارف باشند.

می‌کنند و همان کار را انجام می‌دهند و همان رفتار را دارند و از رفقای‌شان پیروی می‌کنند. چون تحت تاثیر همدیگر قرار می‌گیرند. این روزها هم که جوانان از مهم‌ترین چیزی که تبعیت و به آن توجه می‌کنند، فضای مجازی است. بنابراین وقتی برنامه‌ای از رسانه وارد فضای مجازی شده، بالطبع می‌تواند موثر باشد. چون جوانان بیشترین توجه و وقت را در فضای مجازی دارند و دیگر دنبال برنامه‌های سنتی و سنت خواهی و این‌که بزرگ‌ترها چه می‌گویند نمی‌روند.

برعکس دنبال این هستند که ببینند هم‌سن‌وسال‌های‌شان چه می‌گویند. یکی از مهم‌ترین نکات در دیدگاه جامعه‌شناسی که موجب پیروی و دنباله‌روی جوانان می‌شود، همین رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی و فضای جمعی است که بسیار تاثیرگذار است. قرایی مقدم در ادامه تاکید می‌کند: نکته مهم دیگر این است که شیوه از شبکه چهار پخش می‌شود که شبکه اندیشمندان و متفکران و علماست که حرف‌های مهم و ارزشمندی برای گفتن در برنامه‌ها دارند اما لازم است چنین برنامه‌هایی در شبکه‌هایی که مخاطبان جوان بیشتری دارند هم ساخته و پخش شود تا نگاه مخاطبان و به خصوص جوان‌ها را از ماهواره و فضای مجازی به خودش معطوف کند اما نکته مهم در این زمینه این است که هر شبکه‌ای مخاطب خاص خودش را با سلیقه و طرز تفکر خاص خودش دارد. بنابراین اگر قرار است مثلا شبکه یک چنین برنامه‌ای داشته باشد، بهتر است متناسب با ادبیات و زبان مخاطبان خودش برنامه‌سازی‌کند. در نهایت این‌که جوانان دنبال حرف‌های تازه و برنامه‌های نوگرایانه هستند. بنابراین خوب است که ساخت چنین برنامه‌هایی در دستورکار رسانه ملی قرار بگیرد.

و مانند آن را می‌دهد – البته اگر این سوارشدگان بر این موج متحرک، قائل به تفکر باشند!- به سخن دیگر، برای این حرکت سیال، هویت فکری طراحی می‌کند، هویتی مبتنی بر وحدت جامعه ایرانی. یعنی تا نوعی ساختار به این جنبش می‌دهیم و برایش فرماندهی داخلی به دور از اغراض طراحان مغرض خارجی تدارک می‌بینیم. با این حال، برمیانی گفته‌های تاکنون شنیده‌شده در این برنامه، به چند بعد مغفول هم باید پرداخته شود. سلطان محمدی تاکید می‌کند: سختوران دانشگاهی حاضر در این برنامه، حرکت خیابانی فعلی را به کل جامعه تعمیم می‌دهند؛ در حالی‌که در واقعیت، این تعمیم آشکار و حتمی نیست اما استادان دانشگاهی حاضر در برنامه و همراهان فکری آنان در سطح رسانه‌های رسمی و مجازی معتقدند که این جریان، یک نسل را با تمام آحادش در نظر دارد. به‌مانند که در آمارهای خوانیم بین ۴۰ تا ۵۰ هزار نفر در کل وقایع این روزها، در خیابان‌های تمام شهرها درگیر این موج شده‌اند و این که در آمار واقعی حدود ۱۸ تا ۲۰ میلیون دهه هفتادی و هشتادی داریم و اصلا این آمار به کنار، حدود ۱۵ تا ۱۶ میلیون دانش‌آموز داریم که اگر مقطع ابتدایی حدود دش میلیون را کنار بگذاریم و به ۱۰ میلیون مقطع متوسطه برسیم، بدون لحاظ آمار دانشجویان که در آن ۲۰ میلیون مستتر است، عملا می‌بینیم که این نگرش، سخن و اعتراض یک نسل نیست. البته در فضای مجازی بر این موضع مصر هستند که نه، این نسل، نسل «Z» یا نسل «C» هستند با مشخصات خود و عام جمع می‌بینند اما ما به عینه می‌بینیم که مدعیان وقایع اخیر، عملا در اقلیت قابل توجه هستند، حتی اگر بعضی سختوران دانشگاهی، که با کمال تعجب در بعضی فضاهای مجازی هم بر این قاعده پای می‌فشارند، بگویند که همه این نسل، چنین نگرشی دارند. این چنین رویه‌ای، بیانگر نوعی تعصب سختوران دانشگاهی حاضر در این برنامه است. این نمونه موضوعات، ترجیحا نه در جهت مکت‌دادن و مانع ایجادکردن برای بیان سخن مهمانان برنامه، که برای واقعی‌کردن بحث‌ها، از سوی مجری باید مدیریت شود.

قاب

یک تغییر سیاست بجا

برنامه «شیوه» از طیف‌های مختلف برای گفت‌وگو بهره می‌برد و دیدگاه‌های مختلف درباره مسائل روز مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در واقع می‌توان گفت، شیوه یکی از برنامه‌های خوب است که با استنادرای‌های روز تهیه می‌شود و به موقع روانه آنتن شده است. با این‌که مخاطبان شبکه چهار خاص هستند اما برنامه شیوه هم نظر مخاطبان خاص را جذب کرده و هم عام. این برنامه بدون این‌که به کسی توهین شود، تلاش دارد نظرات متفاوت را در چاروبت‌ها اعلام کند. این تغییر رویه در برنامه رسانه ملی را باید به فال‌نیک گرفت.

جام جم

رسانه

MEDIA

دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱ شماره ۶۳۴۳

زاویه دید

این «شیوه» درست است

مدیریت سازمانی چون صدواسیما کاری سخت و حساس است. از یک سو تفکر

حاکم باید متمرکز بر تولید برنامه‌هایی جامع و منطبق با نیاز مخاطب باشد و از سوی دیگر باید به «دلسوزان نگران» پاسخ بدهد. اتفاقا مدیریت بخش دوم سخت‌تر است چون برخی از روی دلسوزی، رسانه ملی راحت فشار قرار می‌دهند که باید چنان کرد و چنین یا بیان فلان موضوع به صلاح نیست و... تلویزیون در بنگاه‌های مختلف تلاش کرده است به وظیفه ذاتی خود نزدیک شود که پوشش اعتراض کشاورزان اصفهانی، هک برخی از جایگاه‌های سوخت، حادثه تلخ متروپل آبادان و... از مصادیق عینی تبلور آن محسوب می‌شود. پس از درگذشت مرحوم مهسا امینی هم شبکه خبر خیلی زود سکان را دست گرفت و با روشنگری نشان داد دلیل عدم واکنش اولیه «رسیدن به فرم درست و اصولی» برای پوشش ماجراست. طبیعی است که تلویزیون برای پوشش مسائل مهم باید سراغ منابع دست اول برود و سکوت اولیه شبکه، به همین دلیل بود. تلویزیون پس از آن، طوری عمل کرد که هم منطق با رسالت ذاتی رسانه است و هم به دلسوزان نگران اطمینان داد، روش درست کدام است. پیرو این تفکر، شبکه خبر سکندار برپایی مناظره‌های داغ درباره حجاب، گشت ارشاد و... شد تا جایی که این مباحث مرجع دیگر رسانه‌ها قرار گرفت. برنامه «شیوه» شبکه چهار هم رویش دیگر تلویزیون در هفته‌های اخیر است. این برنامه پس از بالاگرفتن نقل و نظرات درباره فوت مهسا امینی و به تبع آن بحث بر سر حجاب، تغییر موضع داد.

آنچه در شیوه گذشت را پیشتر به شکلی دیگر، تلویزیون تجربه کرده بود؛ هم در برنامه‌های مناظره و هم در برنامه‌های چالشی مثل «دو قدم مانده به صبح». این بار اما محتواها منطبق با نیاز امروز مخاطب است و به همین دلیل آنچه در شیوه بیان می‌شود، واجد اهمیتی دوچندان شده. حضور دو چهره با دو طیف فکری متفاوت در تلویزیون و مباحثه بر سر مسائل خاص، شیوه را تبدیل به یک برنامه بیواکرد. از قضا، طرفین با حفظ احترام و بر پایه استدلال نظرات خود را درباره فرهنگ، حجاب و مسائلی از این دست بیان می‌کنند. پرهیز از بی‌احترامی و داشتن سعه‌صدر مهم‌ترین درسی است که می‌توان از شیوه گرفت و این سرمشق خوبی برای این است که بدانیم با شیوه‌ای متفاوت هم می‌توان حرف‌ها را زد و پاسخ‌ها را شنید. به عبارتی پرهیز از هیاهو و جنجال و آشوب و پناه بردن به استدلال و بحث و نظر، گفت‌وگو و تحمل نظر مخالف، حلقه مفقوده‌ای است که شیوه آن را یادآوری می‌کند. از آن سو رفتار و گفتار مجری برنامه یعنی عطا... پیگدلی واجد نکت مهمی است. او دانش آموخته کارشناسی ارشد. معارف اسلامی و حقوق دانشگاه امام صادق(ع) است و در همین دانشگاه مدرک دکترای حقوق خصوصی خود را دریافت کرده و در شبکه چهار تجربه اجرای چند برنامه از جمله «زاویه» و «مصیر» را دارد. پیگدلی متقن و با استدلال صحبت می‌کند؛ دیدگاه موافقان و مخالفان را با سعه صدر می‌شنود و اصراری برای رد نظرات مخالف و بعضا آوانگارد که به‌ظاهر منطق با خطوط قرمز نیستند، را ندارد. از این شیوه اجرا نکته‌ای دیگر هم می‌توان استخراج کرد و نتیجه گرفت مجری به‌عنوان نماینده صدواسیما، صرفا پیونددهنده بحث‌ها نیست و کاری فراتر از شمارش زمان مناظره‌کنندگان بر عهده دارد. شیوه تنها تهر برگ برنده این روزهای تلویزیون است که نقش مهم و حیاتی رسانه را یادآور می‌شود. تلویزیون با این روش، نشان می‌دهد می‌تواند خاص و عام و موافق و مخالف را با خود همراه کند و همچنان یگانه مرجع موثق باقی بماند. امیدواریم این شیوه در همه ارکان برنامه‌سازی سیما جریان داشته باشد. آرمان تحول که مدیریت صدواسیما در یک‌ساله اخیر به دنبال آن است، با برنامه‌هایی مثل شیوه بیش از پیش تحقق می‌یابد.

کوپون کدرا اسکن کنید

ضرب‌اهنگ

برنامه ای

باریتم مناسب

یکی از مسائلی که باید برنامه‌سازان در ساخت برنامه‌های‌شان مورد توجه قرار بدهند، ریتم و ضرباهنگ برنامه است. اگر برنامه‌ساز از این موضوع غفلت کند باعث می‌شود برنامه، مخاطبش را از دست بدهد. به همین دلیل

توجه به این مساله از اهمیت به سزایی برخوردار است. اکنون این موضوع در برنامه شیوه رعایت می‌شود و برنامه‌سازان این برنامه به دور از آن که درگیر هیجانات یک برنامه مناظره شوند در تلاشند یک مناظره داغ را روانه آنتن کنند. این برنامه علاوه بر این که یک مناظره جذاب را به تماشای بینندگان می‌گذارد، تلاش دارد برنامه برای مخاطبان چالش بسیاری هم داشته باشد. بنابراین برنامه ریتم و ضرباهنگ مناسبی دارد. از سوی دیگر برنامه‌سازان برنامه شیوه به سمت بحث بنیادی تر رفتند تا جهت برنامه درست هدایت شود. در مجموع برخی قسمت‌های این برنامه مناظره میان مهمان گرم‌تر شده و بیشتر از سوی مخاطبان دنبال می‌شود. اما گاهی هم در برخی قسمت‌های برنامه شاهد مناظره‌ای آرام هستیم. در مجموع دست‌اندرکاران این برنامه تلاش می‌کنند پاسنگوی سوالات مردم در این برنامه باشند.